Zsombori Tünde Orsolya

Pályaválasztási iránytű a biológia iránt érdeklődőknek

Az élő könyvtár módszerét eredetileg olyan programokban használják, amelyek az interkulturális párbeszéd, az empátia, a demokrácia, a szolidaritás, az emberi jogok fejlesztését célozzák meg. Az *Élő Könyvtár* hasonló a rendes könyvtárhoz, itt azonban a könyvek olyan élő személyek, akik a társadalmi kirekesztettség, előítéletek áldozatai, mégis készek nyitott könyvként átadni élettörténetüket, önmagukat egy olyan „olvasóközönség", hallgatóság számára, amelyik kész szembesülni a sztereotípiáival.

Az Élő Könyvtár módszerének sokrétű alkalmazása lehetséges, így alkalmas például különböző szakmák megismeréséhez, mankót nyújtva azoknak a diákoknak, akik pályaválasztás előtt állnak.

A különböző szakmák megismerésére mi más lenne hitelesebb forrás, mint az a személy, aki azon a bizonyos érdeklődési területen dolgozik. Kedvező esetben különböző iskolán kívüli programok által a diákok ellátogathatnak az érdekelt személyek munkahelyére, de amennyiben sok szakmát szeretnénk megismertetni velük, időigényesebbé válhat, akár egy tanév hosszúságára is nyúlhat a megszervezés és a tevékenység.

A jó döntés meghozatalához olyan témaköröket szükséges körbejárni, mint a tehetségirányítás, önismeret, pályaismeret, munkaerő-piaci ismeretek stb. Mindez történhet egyéni, csoportos, számítógéppel támogatott konzultáció, modellt, példaképet állító tevékenységek segítségével. (Mező, 2015, 57–58.)

Az élő könyvtár módszerének leírása

A biológia iránt érdeklődő diákok előzetes igényfelmérése alapján a biológiatanár egy listát készít a biológia témaköréhez tartozó foglalkozásokról. Így a listában szerepelhet akár a *fogorvos, egészségügyi asszisztens, gyógyszerész, állatorvos, ápoló, laboráns, környezetvédelmi ügyintéző, mikrobiológus, vízminőség vizsgáló, szemész, ortopédorvos, dietetikus, nőgyógyász, belgyógyász, sebész, erdésztechnikus, élelmiszeri laboráns, fogtechnikus* stb. A lista alapján elsősorban az iskola szülői közösségében keresi a szakembereket az osztályfőnökök segítségével, majd tágítjuk a kört. Az a tapasztalatom, hogy ha a szülőket a megfelelő módon szólítjuk meg, akkor rendkívül segítőkészek.

Az eseménynek az iskola díszterme adhat otthont, ahol a maximum 20 szülő/szakember helyet foglal egy-egy asztalnál, ahová előzőleg 3–5 széket helyeztünk a résztvevő diákok számának függvényében. Minden diák érkezésekor kap egy A4-es színes papírt az eseményen résztvevő szakmák szimbólumaival, amelyek egyenként megtalálhatóak

az asztalokon kinagyítva is. A diákok helyet foglalnak egy-egy széken, majd elbeszélgetnek a szakemberrel 6–7 perc alatt a munkaköréről, a megfelelő lépések megtételéről, ami az iskolázottságot érinti, majd a játékmester/biológiatanár csenget, a jelzésre a tanulók aláíratják a beszélgetés végeztével az A4-es papírt, majd magukkal viszik, és helyet foglalnak egy másik asztalnál. A tevékenység folytatódik újabb 6–7 perc erejéig, amíg meg nem szólal a játékmester jelzése. A tevékenység akkor ér véget, amikor minden tanuló összegyűjtötte az összes aláírást. A végén lehet még egy bónuszkört is beiktatni, ahol a diákok visszatérhetnek, és kérdezhetnek attól a szakembertől, aki a legjobban felkeltette az érdeklődésüket. Az esemény ne tartson másfél-két óránál többet.

Az ortopéd orvos szemléltetője a helyes testtartásról

Személyes tapasztalatok

Az esemény lezárta után rövid kérdőívek segítségével fel lehet mérni a diákok elégedettségi szintjét, igényét, specifikus érdeklődését egy bizonyos szakma iránt. A módszer nagy előnye az, hogy viszonylag rövid időn belül sok szakma megismeréséhez kerülnek közelebb az érdekeltek, illetve építő párbeszédet generál két olyan ember között, akiknek egyébként erre nem lenne lehetőségük. A módszer hátránya, hogy nem enged mélyebb betekintést a szakember munkakörülményeibe. További lépésként javasolnám a kisebb csoportokban, a szakemberrel előző egyeztetés alapján történő munkahelyi látogatást csak oda, ahova a diák jelezte a kérdőívben. Az iskola pályaorientációs szakemberével történő szoros együttműködés is javallott, hiszen az ő munkája lényeges elem a pályaválasztás folyamatában.

Irodalom

Mező Katalin (2015): Pályaorientáció, pályatanácsadás tehetségeseknek. *Magiszter*. **13.** 1. 57–69.

Sokszínűség Oktatási Munkacsoport: Élő Könyvtár – módszer, program és közösség. http://sokszinusegoktatas.hu/hirek/elo-konyvtar-modszer-program-es-kozosseg